

Thomas'ın Mutluluk Metafiziği

Dersin Planı

- I. Kritik Terimler
- II. Mutluluğa İlişkin İçerimleri

I. Kritik Terimler

A. Biçim ve Madde

- Bitki selülöz, klorofil, vs.den oluşur. Bunlar onun materyal bileşenleri, maddesidir.
 - Maddi bileşenler ayırt edici bir yapı, bünye, motif, biçim içinde düzenlenmiştir.
1. Ayırt edici yapı gözlemlendiğinde açıkça görülen birşeymiş gibi gelebilir. Ama biçimin görsel şekil ile aynı şey olmadığını anlamak önemlidir.
 2. Daha doğrusu, biçim, bir tözün belirli nitelikler ve özelliklere sahip olmasını açıklayan yapıdır. Yapı, onun neden o türden şeylerin yaptıklarını yaptığını açıklar; ör. sporlarla değil, tohumla çoğalmak, bunun yanı sıra fotosentez yapmak gibi. Bir şeyi bir niteliğe sahip olarak teşhis ettiğimizde, bir dereceye kadar, onun biçimini kavramış oluruz.
- Biçim maddeden soyutlanarak ele alınabilir. Örneğin, bir kaktüsün biçimi. Böyle yaparak birçok kaktüse ortak olan şey üzerine düşünürüz. "Evrensel" olan, bütün kaktüslerde bulunan şey bunlardır. Belirli bir madde yığnında biçim ile karşılaştığımızda, biçim sınırlandırılmış ve sonludur. Ama soyutlandığında "sonsuz"dur.
 - Bu nedenle maddesel tözler madde ve biçimdir. Madde tekil tözün materyal eşyasıdır ve biçim maddenin yapısı ve örgütlenişidir. Biçim:
 1. ...tözün belirli işlevleri yerine getirmesini sağlayanıdır.
 2. ...bir şeyi tanıırken zihin tarafından kavranandır.
 3. ...maddeden soyutlayarak hakkında akıl yürütebildiğimizdir.
 4. ...birçok şeye ortak olan, evrenseldir.

B. Öz ve Asıl İlinek

- Biçimlerin tözlerin neden özelliklere sahip olduklarını açıkladıklarını gördük. Şimdi iki tür özellik arasında bir ayırım yapıyoruz:
1. Şeylerin sahip olduğu, onları oldukları türden şeyler yapan özellikler: ör.kaktüsü dikensiz kaktüs yapan ayırt edici yapı. Bu özellikler söz konusu tözü tanımlayıcıdır. Böyle tanımlayıcı özelliklerden bir küme tözün özüdür, ör. kaktüsün yapısı, insanlarda rasyonellik. Bir şeyi bir türün üyesi olarak tanıdığımızda, onun özünü kavrarız. Onun özünü kavramak aynı zamanda onun amacını ya da hedefini kavramaktır.
 2. Şeylerin ait oldukları türden dolayı sahip oldukları diğer bazı özellikler, onları o türden yapan özellikler değildir. Bunlar arasında kaktüste dikenler, insanlarda gülünçlük sayılabilir. Aquinas

bunlara asıl ilinekler adını verir.

C. Buraya Kadar, bir Kaktüsü bir Kaktüs olarak Tanıdığımızda:

1. Kaktüsün, ona onu kaktüs yapan özellikleri bahşeden biçimini kavrarız.
 2. Kaktüsün özünü kavrarız.
 3. Onun hedefini ya da amacını kavrarız.
- Potansiyellik ile gerçeklik arasında bir ayrımı aklınızda bulundurun: özü kavramadan önce zihninizin onu kavrama yeteneği vardı ama gerçekte kavramamıştı:
1. Zihin kaktüsün özünü kavramadan önce, zihninizin kavrama yeteneği varken ama gerçekte kavramamışken, zihin potansi ya da potansiyellik içindedir.
 2. Özü kavradığınız anda, zihin artık potansi değil, eylem, bir gerçeklik durumu içindedir. Kaktüsün özü aslında zihindedir.
- * Potansi bir eksiklik durumudur, zihinde birşey eksiktir. Gerçeklik zihnin tamamlanmasıdır. Uyku, vb. ile kesintiye uğradığı ve her zaman daha öğrenecek şeyler olduğu için tam bir yetkinlikte değildir.

D. Özet olarak, kaktüsü bu anlamda kaktüs olarak tanıdığımızda:

1. Temel özellikler bahşeden biçimi kavrarız.
2. Kaktüsün özünü kavrarız.
3. Kaktüsün amacını kavrarız.
4. Biçim birçok kaktüse ortak olduğu için, evrenselli kavrarız.
5. Kaktüsün özünü kavramak zihnin bir işlemidir.
6. Zihin potanside iken şimdi eylemde olduğu için, özü kavramak bir tamamlama ya da yetkinleştirmedir.
7. Bu eylem zihni bir tür yetkinliğe erdirdiği ve zihni tamamladığı için nihai bir eylemdir.
8. Bu, zihnin tam olarak yetkinleşmesi değildir çünkü zihin kesintiye uğrar, potanside kalır.

II. Mutluluğa İlişkin İçerimler

A. Bu argüman insan gücünün çözümlenmesinden mutlulukla ilgili iddiaya gider. Daha genel olarak:

- Aristoteles and Aquinas mutluluğun insanın ayırt edici yeteneklerinin iyi kullanılması olduğunda hemfikirdirler.
- İyi insan yeteneklerinin ne olduğu konusunda hemfikirdirler.
- Bu yetenekleri ve onları neyin yetkinleştirdiğini çözümlenerek mutlu ya da iyi bir hayatın ne olduğunu öğrenebileceğimiz konusunda hemfikirdirler.

B. Önemli Fark:

- Aristoteles Hıristiyanlık-öncesi bir dünyada yaşadı ve sonsuz bir Tanrı ile ebedi hayata inanmıyordu. Aquinas Hıristiyan dünyada yaşar; bu olasılığa inanır.
 - Sonuç olarak, ayırd edici insan yeteneklerinin kullanılabilirliği koşullar hakkında farklı düşünceleri vardır.
 - Buna ek olarak, tam mutluluğun erişilebilir olduğu koşullar hakkında farklı fikirleri vardır:
1. Aristoteles tam mutluluğun bu hayatta, entelektüel olanlar da dahil olmak üzere, ayrı

- bölümlerden oluşan ve bütünleştirilmiş amaçların takibinde erişilebilir olduğunu düşünüyordu.
2. Aquinas tam mutluluğun sadece sonraki hayatta erişilebilen Tanrı'nın tasavvuru olduğunu düşünür. Böyleyken de bu hayatta mutluluğun ne olduğu konusunda Aristoteles ile aşağı yukarı aynı fikirdedir. Ama şimdiki hayatta mutluluğun eksik olduğunu düşünür. Tam mutluluk "ebediyen süren, sonu gelmeyen bir işleyiştir".